

DOM POLSKI – SIEDZIBA OBN

OŚRODEK BADAŃ NAUKOWYCH
im. Wojciecha Kętrzyńskiego
W Olsztynie

SPRAWOZDANIE
Z
DZIAŁALNOŚCI
2014

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego

2014

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozostawiało organem nadzorującym działalność Ośrodka Badań Naukowych a działalność statutową finansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Organem opiniującym działalność naukową i finansową była Rada Naukowa. Rada Naukowa w 2014 r. działała w nowym składzie, odbyły się dwa posiedzenia. Na pierwszym posiedzeniu w styczniu 2014 roku wybrała przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza. Przewodniczącym został wybrany prof. dr hab. Zbigniew Puchajda – prezes Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego, zastępcą przewodniczącego wybrano prof. dr hab. Grzegorza Białuńskiego, prorektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, sekretarzem został dr hab. Ryszard Tomkiewicz. Członkami Rady Naukowej zostali: prof. dr hab. Wiesław Długocki z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Wojciech Łukowski z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. Janusz Małek z Torunia, prof. dr hab. Anna Organiściak Krzykowska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, dr Danuta Bogdan, dr Jerzy Kielbik, dr Marcin Wakar, mgr Tadeusz Baryła i mgr Barbara Barczewska. Rada Naukowa przyjęła sprawozdanie z działalności Ośrodka za rok 2013 i bilans finansowy.

Rok 2014 był wyjątkowo trudnym rokiem dla Ośrodka przede wszystkim ze względu na sytuację finansową. O prawie 50% została obniżona dotacja na działalność statutową. W tej sytuacji Dyrektor wystąpił do Ministerstwa Nauki z pismem o zwiększenie dotacji i podjął działania o uzyskanie środków w samorządzie regionalnym. W kwietniu 2014 roku złożył Marszałkowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jackowi Protasowi memoriał w sprawie dalszych losów Ośrodka. Wraz z przewodniczącym Rady Naukowej spotkał się nie tylko z marszałkiem Jackiem Protasem, który wykazał zrozumienie dla sytuacji Ośrodka ale także spotkał się z wicemarszałkami: Gustawem Brzezinem, Jarosławem Słomą, Anną Wasilewską oraz z dyrektorami: Departamentu Kultury i Edukacji Zdzisławem Fadrowskim, Departamentu Organizacyjnego panem Bogdanem Bo-

chenkiem. Dużą życzliwość dla naszej sprawy wykazywała Dyrektor Gabinetu Marszałka pani Krystyna Orłowska-Wojczulanis. W toku rozmów ustalono, że władze Urzędu Marszałkowskiego wesprą działalność Ośrodka: wynajmując pomieszczenia na drugim piętrze dla jednego z departamentów Urzędu Marszałkowskiego – Departamenty Kultury i Edukacji, Wojewódzka Biblioteka Publiczna drogą porozumienia przejmie na swoje utrzymanie dwóch pracowników biblioteki, doprowadzi się do zawarcia porozumienia finansowania badań naukowych na temat *Dziedzictwo materialne niematerialne Warmii i Mazur*. Długotrwałe rozmowy ostatecznie doprowadziły do podpisania stosownych porozumień. W memoriale w sprawie Ośrodka Badań Naukowych złożonym Marszałkowi Dyrektor proponował przejęcie całkowite placówki pod zarząd Urzędu Marszałkowskiego. W lutym 2015 roku zostało podpisane porozumienie między Urzędem Marszałkowskim a Ośrodkiem Nadań Naukowych o dofinansowanie badań naukowych, wydawnictw i biblioteki. Podpisanie porozumienia przeciągnęło się z uwagi na wybory samorządowe i wybór nowego marszałka. Nowym Marszałkiem Województwa Warmińsko-Mazurskiego został dr Gustaw Brzezina a wicemarszałkiem, któremu podlegają sprawy kultury i promocji Jacek Protas.

Zważywszy, że w podobnej sytuacji finansowej co Ośrodek Badań Naukowych znalazł się Instytut Zachodni w Poznaniu i Instytut Śląski w Opolu została podpisana między nimi umowa o współpracy naukowej i organizacyjnej. W Opolu miało miejsce pierwsze spotkanie, w którym Ośrodek reprezentował dr Jarzy Kielbik. Jak na razie owa współpraca poza deklaracją nie dała konkretnych rezultatów.

Nie wszyscy pracownicy Ośrodka mieli zrozumienie sytuacji. Pani Jolanta Bierula podjęła czynności przeciw Dyrektorowi, księgowości i przeciw instytucji, w której przepracowała ponad trzydzieści lat. Złożyła donos do prokuratury oskarżając o fałszerstwo protokołów Rady Naukowej. Cały rok trwały przesłuchania pracowników Ośrodka jako świadków w tej sprawie co nie sprzyjało dobrej atmosferze w pracy i szkodziło zewnętrznemu wizerunkowi Ośrodka. Ostatecznie sprawa została umorzona Dwukrotnie oskarżyła Ośrodek w pismach do Państwowej Inspekcji Pracy o zaniżenie jej poborów i

inne uchybienia. Przeprowadzona kontrola nie stwierdziła nieprawidłowości. Przewodniczący Rady Naukowej przeprowadził z mgr Bierulą rozmowę, by wewnętrzne problemy, o ile takowe są, były rozstrzygane w instytucji a nie po za nią. Dyrektor na spotkaniach z pracownikami a odbyły się dwa takowe spotkania poinformował o sytuacji finansowej Ośrodka prosząc o zrozumienie i nie poczynanie działań szkodzących instytucji. Pracownicy Ośrodka przyjęli ze zrozumieniem zaistniałą sytuację poza panią Bierulą. Taka sytuacja wymaga radykalnych rozwiązań.

Ponieważ dotacja statutowa nie pozwalała na utrzymanie biblioteki dokonano redukcji w niej. Z Ośrodka odeszły trzy bibliotekarki w tym jedna na emeryturę. W dalszym ciągu utrzymanie biblioteki stoi pod znakiem zapytania. Biblioteka nie złożyła żadnego wniosku o grant, żadnego wniosku o otrzymanie finansów na konserwację zbiorów a do tego wpisywanie danych bibliograficznych do systemu Horaizon nie przynosiło zamierzonych efektów. Coraz mniej czytelników odwiedzało czytelnię, mniej było wypożyczeń, nie było środków na zakup książek.

Mimo trudności Ośrodek wykonywał swe statutowe zadanie. Bardzo dobrze układała się współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Departament Kultury i Edukacji dofinansował prace związane z Encyklopedią Warmii i Mazur, wsparł finansowo konferencję międzynarodową dotyczącą I wojny światowej w ramach cyklu konferencji Prusy Wschodnie w latach I wojny światowej 1914-1918. Kontynuowany był cykl seminariów, spotkań z młodzieżą pod hasłem Swoi i obcy. Sejmik województwa warmińsko-mazurskiego wykazał zainteresowanie serią wydawniczą poświęconą dziejom sejmików i samorządu na naszych ziemiach od czasów najdawniejszych po współczesność, przewidziane jest wydanie siedem tomów tej serii wydawniczej. Wciąż Urząd Marszałkowski wykazywał zainteresowanie współpracą z Centrum Badań Wschodnich zamawiając stosowne ekspertyzy. Ośrodek przygotowywał konferencję naukową związaną tematycznie z przemianami cywilizacyjnymi w regionie po roku 1989. Dyrektor Stanisław Achremczyk i prezes Towarzystwa Zbigniew Puchajda są członkami kapituły nagrody humanistycznej im. Wojciecha Kętrzyńskiego usta-

nowionej przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W roku 2014 kapituła przyznała nagrodę prof. dr hab. Hubertowi Orłowskiemu z Poznania. Uroczyste wręczenie nagrody poprzedzone stosowną laudacją wygłoszoną przez Dyrektora OBN miało miejsce w Elblągu w dniu inauguracji Roku Kulturalnego w województwie warmińsko-mazurskim.

Współpraca z Urzędem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ograniczała się do udziału dyrektora w Wojewódzkim Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Dzięki aktywności byłego senatora RP dr. Janusza Lorenza Urząd Wojewódzki dofinansował książkę autorstwa Stanisława Achremczyka *Domy polskie w Olsztynie*.

Współpraca z władzami Olsztyna nie przyniosła w roku 2014 nadzwyczajnych efektów. Propozycje Ośrodka i Towarzystwa Naukowego składane władzom Olsztyna nie doczekały się nie tylko realizacji ale też odpowiedzi. Jedną z ważniejszych propozycji było udokumentowanie nagraniem filmowym życia i działalności honorowych obywateli Olsztyna. Ośrodek Badań Naukowych wspólnie ze Studium Filmowym Warmia i Mazury Film wystąpił z konkretnym wnioskiem. Według scenariusza miasto miało sfinansować wywiad rzekę z poszczególnymi honorowymi obywatelami tak jak to było w przypadku Władysława Ogrodzińskiego i ks. Juliana Żołnierkiewicza. Nie tylko uzyskaliśmy wielogodzinny wywiad stanowiący kapitalny dokument historyczny ale na bazie tego wywiadu powstał film, filmy były emitowane przez TVP. Wciąż są one aktualne i będą podejmowane starania, by w roku 2015 i latach następnych pozyskać środki do ich realizacji. Dyrektor od wielu lat był w Komitecie powołanym dla upamiętnienia Armii Krajowej w Olsztynie. Starania komitetu zostały uwieńczone powodzeniem i pomnik poświęcony żołnierzom Armii Krajowej został jesienią 2014 roku odsłonięty. Utrzymana została współpraca z samorządem Kętrzyna, Ostródy, Lidzbarka Warmińskiego. Samorząd Kętrzyna finansuje monografię historyczną Kętrzyna, starostwo Lidzbarka Warmińskiego wyraziło chęć sfinansowania monografii historycznej powiatu lidzbarskiego. Dyrektor Ośrodka wygłosił referat *Starosta i landrat* podczas sesji

uświetniającej 15 lecie utworzenia powiatu Lidzbark Warmiński w nowych granicach.

Tradycyjnie bardzo dobrze układała się współpraca z Towarzystwem Naukowym im. Wojciecha Kętrzyńskiego. Prawie wszystkie przedsięwzięcia naukowe były organizowane wspólnie przez Ośrodek i Towarzystwo. Prezes Towarzystwa prof. dr hab. Zbigniew Puchajda został wybrany przewodniczącym Rady Naukowej a dyrektor Ośrodka jest członkiem zarządu Towarzystwa i Prezydium Towarzystwa. Pracownicy Ośrodka objęli ważne funkcje w Towarzystwie Naukowym – dr hab. Ryszard Tomkiewicz sprawuje funkcję sekretarza Towarzystwa, dr Jerzy Kiełbik jest skarbnikiem Towarzystwa, mgr Tadeusz Baryła jest członkiem Zarządu i przewodniczącym Komisji Integracji Europejskiej. Obsługę organizacyjną i księgową zapewnia Towarzystwu Ośrodek. Dyrektor Ośrodka wraz z prezesem towarzystwa prof. dr hab. Zbigniewem Puchajdą i wiceprezesem dr Janem Chłostą regularnie spotykają się w każdy poniedziałek. Prezes wraz z Dyrektorem odbyli szereg spotkań z władzami samorządowymi przedkładając inicjatywy współpracy na różnych płaszczyznach.

Ośrodek współpracował z muzeami działającymi w regionie. Najbardziej udana współpraca i to od wielu lat układała się z Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku. Wspólnie z Muzeum zorganizowano dwie konferencje naukowe. Bardzo udana była konferencja poświęcona działalności Krzysztofa Mrongowiusza w 250 rocznicę urodzin tegoż polskiego kaznodziei, naukowca urodzonego w Olsztynku. Materiały z konferencji ukażą się drukiem. W Olsztynku organizowany jest stały cykl konferencji pod hasłem Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. W roku 2014 konferencja dotyczyła tematu *Prawo i bezprawie* wygłoszono 15 referatów. Systematycznie ukazują się też wydawnictwa z tych konferencji. Dyrektor Ośrodka jest członkiem Rady Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku. Ośrodek wspierał też działalność Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Pracownicy Ośrodka – dr Jerzy Kiełbik i dr Alicja Dobrosielska zostali wybrani do Rady Muzeum w Węgorzewie. Osłabła współpraca z Muzeum Warmii i Mazur. Nie było wspólnych konferencji czy spotkań naukowych. Dyrektor Ośrodka

jest członkiem Rady Muzeum Warmii i Mazur i na posiedzeniach Rady zgłaszał propozycje współpracy w tym wydawania Rocznika Olsztyńskiego. Zapoczątkowano natomiast została współpraca z Muzeum w Ostródzie. Z Muzeum została zorganizowana konferencja międzynarodowa poświęcona I wojnie światowej. Muzeum konferencję uświetniło otwarcie wystawy historycznej dotyczącej I wojny światowej w Prusach Wschodnich. Członkiem rady muzealnej otwartego niedawno w Olsztynie Muzeum Nowoczesności został dyrektor Ośrodka a dr Marcin Wakar podjął współpracy z tą placówką kulturalną.

Współpraca z Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w 2014 roku doprowadziła do zorganizowania konferencji naukowej poświęconej I wojnie światowej. Pracownicy Instytutu publikowali wyniki swych badań na łamach Komunikatów Mazursko-Warmińskich. Dobrze układała się współpraca z Uniwersytetem Trzeciego wieku w Olsztynie i Akademią Trzeciego Wieku w Olsztynie. Pracownicy Ośrodka wsparli oba uniwersytety wykładami. Dyrektor Ośrodka jest przewodniczącym Rady Programowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Olsztynie i zasiada w radzie programowej Akademii Trzeciego Wieku w Olsztynie. Ośrodek współpracował też z Warmińsko-Mazurskim Kołem Macierzy Ziemi Cieszyńskiej i ze Stowarzyszeniem Absolwentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Od lat Ośrodek współpracuje ze Stowarzyszeniem Dom Warmiński organizując *Dni Dziedzictwa Warmii*, wydając wspólne monografie. Dyrektor Ośrodka jest członkiem kapituły przyznającej wyróżnienia *Przyjacieli Warmii*. Poprawnie ułożyła się współpraca z Towarzystwem Ziemi Rudzienickiej kierowanym przez historyka entuzjastę Henryka Plisa

Nawiązana została współpraca ze Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich oddziałem olsztyńskim. W domu Polskim od lat odbywa się finał Olimpiady Historycznej organizowany wspólnie z Olsztyńskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego. W komisji konkursowej Olimpiady zasiadali dr Jerzy Kiełbik i prof. dr hab. Stanisław Achremczyk. Ośrodek dla olimpijczyków ufundował nagrody książkowe.

Ośrodek miał dobre kontakty z lokalną prasą, radiem i telewizją. Najlepiej układał się współpraca z Polskim Radiem Olsztyn. Emitowane były cykliczne audycje radiowe poświęcone historii: audycja przypominająca działalność Emilii Sukertowej-Biedrawiny, audycja o kalendarzach regionalnych, prasie lokalnej, przypomniano sylwetkę Fryderyka Leyka. Co tydzień w sobotę Tadeusz Baryła dawał wywiad o wydarzeniach w Kaliningradzie i Rosji. Radio Zet Gold przez cały rok czytało każdego dnia poza sobotą i niedzielą *Historię Warmii i Mazur* autorstwa Stanisława Achremczyka. Pracownicy Ośrodka udzielali wywiady dla Radia Planeta, Radia Plus. Informacji o działalności Ośrodka oraz Towarzystwa Naukowego systematycznie publikowała *Gazeta Olsztyńska*.

Współpraca Międzynarodowa

Współpracę międzynarodową realizowało Centrum Badań Wschodnich kierowane przez mgr. Tadeusza Baryłę. Centrum działa w ramach Ośrodka jako jego struktura organizacyjna. W roku 2014 Centrum realizowało na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego ekspertyzy, sześć ekspertyz dotyczących sytuacji gospodarczej, politycznej, kulturalnej, społecznej w Rosji i krajach nadbałtyckich a także w Ukrainie. Centrum było organizatorem międzynarodowej konferencji o I wojnie światowej z udziałem referentów z Rosji, Litwy, Białorusi i Ukrainy a także z polskich ośrodków uniwersyteckich. Dzięki centrum dobrze układała się współpraca z Konsulatem Polskim w Kaliningradzie.

Dział Naukowy

W Ośrodku poza Pracownią Historyczną działało Centrum Badań Wschodnich i Pracownia Kopernikańska. Centrum Badań Wschodnich prowadził mgr Tadeusz Baryła a Pracownię Kopernikańską prowadziła dr Danuta Bogdan. Ośrodek zatrudniał tylko ośmiu pracowników naukowych. Z Ośrodka za porozumieniem stron

odeszła dr hab. Bożena Domagała. Zatrudniony został w drodze konkursu dr Seweryn Szczepański. Dr Seweryn Szczepański w 2014 roku obronił pracę doktorską napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Grzegorza Białuńskiego. Pracownicy Ośrodka wspierali działalność Towarzystwa Naukowego, zgłaszali w ramach Towarzystwa granty naukowe i wydawnicze. Skarbnikiem Towarzystwa jest dr Jerzy Kielbik a sekretarzem Towarzystwa dr hab. Ryszard Tomkiewicz. Dr Jerzy Kielbik jest sekretarzem kwartalnika naukowego Komunikaty Mazursko-Warmińskie, redaktorem tego czasopisma jest dr hab. Grzegorz Jasiński a przewodniczącym Rady Redakcyjnej prof. dr hab. Stanisław Achremczyk. Dr Jerzy Kielbik jest redaktorem serii wydawniczej *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich*. Dr Alicja Dobrosielska i dr Seweryn Szczepański współpracują z Towarzystwem Pruthenia i z czasopismem naukowym Pruthenia. W ramach porozumienia z Urzędem Marszałkowskim każdemu pracownikowi naukowemu został przydzielony temat badawczy w ramach którego powinien zorganizować zespół badawczy, zespół autorski do przygotowania syntezy naukowej a także zorganizować konferencje naukowe i sympozja.

Memoriał w sprawie Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego

Ośrodek Badań Naukowych zainaugurował działalność 28 marca 1963 roku. W ciągu pół wieku istnienia pozostał wierny tematyce regionalnej warmińsko-mazurskiej. Ośrodek został powołany dla realizacji zadań z dziedziny nauk społecznych, gdyż nauki przyrodnicze i techniczne ulokowane były w ówczesnej Wyższej Szkole Rolniczej. Ośrodek organizacyjnie początkowo był podporządkowany Wojewódzkiej Radzie Narodowej i finansowany przez budżet województwa. Następnie finansowało go Ministerstwo Nauki i Postępu Technicznego. Gdy nastąpiły czasy przemian ustrojowych w Polsce finansowanie Ośrodka przejął Sejmik Samorządowy Województwa Olsztyńskiego a od roku 1991, gdy stał się państwową jednostką badawczo-rozwojową, której organem nadzorczym był woje-

woda olsztyński finansował placówkę Komitet Badań Naukowych. Organem nadzorującym pozostawał Urząd Wojewódzki W 2010 roku Ośrodek z mocy ustawy stał się instytutem badawczym, którego statutową działalność finansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego a działalność Ośrodka nadzorowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dotacja na działalność statutową nigdy nie pokrywała kosztów utrzymania placówki. Ośrodek w kategoryzacjach ministerialnych uzyskiwał kategorię drugą, cztery lata temu nawet pierwszą a dziś posiada kategorię B. Na utrzymanie Ośrodka należało pozyskiwać finanse z różnych źródeł a ważnym źródłem był czynsz od wynajmowanych pomieszczeń. Na drugim piętrze Domu Polskiego miał swą siedzibę Instytut Pamięci Narodowej. Dom Polski, siedziba Ośrodka, został odbudowany dzięki usilnym interwencjom całego polskiego środowiska humanistycznego bowiem w zamiarze ówczesnych władz po rozebraniu Domu Polskiego miało powstać na jego miejscu wielkie skrzyżowanie ulic. W Domu Polskim Ośrodek miał siedzibę od roku 1967, w 1981 roku stanął nowy gmach, który w 1997 roku stał się własnością Ośrodka Badań Naukowych.

Ośrodek jest jedynym instytutem badawczym na obszarze Polski północno –wschodniej o profilu humanistycznym. Badania prowadzone w Ośrodku koncentrowały się na historii Warmii i Mazur szerzej Prus Wschodnich a obecnie także na krajach nadbałtyckich oraz z zakresu socjologii, nauk społecznych oraz świadomości narodowej i lokalnej. Wokół Ośrodka skupiali się humaniści i młodzi badacze, którzy korzystali z warsztatu naukowego jakim są zbiory biblioteczne, uczestniczyli w konferencjach naukowych, wygłaszali odczyty a co ważne publikowali wyniki swoich badań na łamach czasopism wydawanych przez Ośrodek i jako monografie książkowe ukazujące się w ramach serii wydawniczych Ośrodka. Wkład Ośrodka w powstanie humanistyki uniwersyteckiej w Olsztynie wart jest podkreślenia. Z Ośrodka wyszło dwóch prorektorów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego – profesor Stanisław Achremczyk i profesor Grzegorz Białuński. Wydział Humanistyczny mógł uzyskać uprawnienia akademickie także dzięki wsparciu przez Ośrodek, wsparciu kadrowemu a przede wszystkim wydawniczemu. Wielu

pracowników Wydziału Humanistycznego publikowało książki w wydawnictwie Ośrodka i na koszt Ośrodka.

Ośrodek wydaje dwa czasopisma naukowe: *Komunikaty Mazursko-Warmińskie* oraz *Regiony i Pogranicza*. *Komunikaty* ukazują się od roku 1946 jako biuletyn a od 1957 roku jako kwartalnik. Dziś jest to czasopismo punktowane, liczące się w kraju i zagranicą. *Regiony i Pogranicza* to rocznik ukierunkowany na kraje Europy Wschodniej wydawany z chwilą powstania przy Ośrodku Centrum Badań Wschodnich. Ośrodek jest współwydawcą rocznika *Pruthenia* wydawanego wspólnie z Towarzystwem Naukowym Pruthenia. W ramach serii wydawniczych Ośrodka: *Rozpraw i Materiałów*, *Biblioteki Olsztyńskiej* ukazało się ponad 500 pozycji książkowych w tym syntezy: *Kultura Ludowa Warmii i Mazur*, *Historia Warmii i Mazur*, *Warmia*, *Słowniki biograficzne Tadeusza Orackiego*. Nie sposób wymienić wszystkich przedsięwzięć wydawniczych ale warto wymienić monografie miast zamawiane przez samorzady lokalne: *Dzieje Iławy*, *Olecka*, *Elku*, *Braniewa*, *Ornety*, w przygotowaniu jest historia *Kętrzyna*. Ośrodek wydał dwa tomy historii Olsztyna: *Olsztyn 1253-2003* oraz *Olsztyn 1945-2005*. *Kultura i nauka*.

Od roku 1990 rozpoczęły się poważne badania nad Obwodem Kaliningradzkim i Rosją. Owocem tych badań jest *Biuletyn Obwodu Kaliningradzkiego* ukazujący się od roku 1995 jako miesięcznik i kwartalnik oraz liczne ekspertyzy i opracowania. Dzięki temu stało się możliwe utworzenie przy Ośrodku z inicjatywy marszałka województwa warmińsko-mazurskiego Centrum Badań Wschodnich. Ta udana inicjatywa zaowocowała powołaniem Pracowni Kopernikańskiej także wspólnej z marszałkiem Jackiem Protasem.

Ośrodek prowadzi bibliotekę naukową. Zbiory biblioteczne gromadzone od roku 1945 liczące obecnie 100 tysięcy woluminów w tym ponad dwa tysiące starych druków zaliczone są do narodowego zasobu bibliotecznego. W Olsztynie i regionie poza biblioteką Wyższego Seminarium Archidiecezji Warmińskiej nie ma tak bogatego zasobu bibliotecznego o regionalnym profilu.

Placówka zorganizowana przez moich poprzedników nie żyjących już Władysława Ogrodzińskiego i Wojciecha Wrzesińskiego przetrzymała polską transformację ustrojową, znalazła się w gronie

polskich placówek naukowych. Dziś jednak z powodu stale zmniejszającej się dotacji na działalność statutową jej dalszy byt staje pod znakiem zapytania. Zmniejszająca się z roku na rok dotacja zahamowała rozwój kadrowy a także ograniczała badania naukowe a przez to publikacje. Obecnie Ośrodek zatrudnia 12 osób - siedmiu pracowników naukowych, dwie bibliotekarki i trzech pracowników administracji. To niewielkie grono osób prowadzi wydawnictwo wraz z pracownią poligraficzną, bibliotekę naukową, dwa czasopisma naukowe, organizuje konferencje oraz prowadzi badania naukowe. Pragnę nadmienić, iż na Ośrodku wzorowano się w Kaliningradzie i na Litwie tworząc podobne placówki regionalne. Taka placówka działa w Kłajpedzie, Wilnie i przynajmniej trzy w Kaliningradzie w tym jedna, która nie publikuje ale gromadzi wszelkie materiały i sporządza ekspertyzy na temat naszego regionu i Polski. W Niemczech działa kilkanaście instytutów zajmujących się dziejami Prus Wschodnich, historią Niemców w Polsce.

W związku ze stale zmniejszającą się dotacją na statutową działalność, zmierzając do utrzymania w regionie placówki naukowej należy rozważyć czy nie mogłaby się ona na powrót znaleźć pod zarządem samorządu województwa i finansowana przez budżet województwa. Za takim rozwiązaniem przemawia:

- Dotychczasowa współpraca z władzami samorządowymi: utworzenie Centrum Badań Wschodnich, Pracowni Kopernikańskiej, realizacja tematu Szlakiem I Wojny Światowej.
- Ośrodek w ramach Centrum Badań Wschodnich prowadziłby szerokie prace studyjne nad Obwodem Kaliningradzkim, Rosją, Białorusią i Ukrainą. W kontekście obecnej sytuacji na Wschodzie owe badania, sporządzanie ekspertyz, organizowanie spotkań międzynarodowych, wspólnych inicjatyw badawczych i kulturalnych nabierają ogromnego znaczenia. Warmia i Mazury graniczy z Rosją, Polska północno-wschodnia graniczy z Litwą i Białorusią a mniejszość ukraińska w Polsce utrzymuje kontakty z Ukrainą. Takie zadanie Ośrodka wprowadzałoby go w tematykę międzynarodową ważną z punktu widzenia polityki regionalnej.
- Pracownia Kopernikańska powinna być utrzymana a nawet kadrowo wzmocniona nie tylko z racji badań nad Kopernikiem i regionem

ale z racji zbliżającej się 500. rocznicy hołdu pruskiego przypadającej w roku 2025. Dziesięć lat to wystarczający czas, by zaprogramować badania naukowe, wydawnictwa, konferencje, popularyzację. Warto byłoby rozważyć ustanowienia Dnia Regionalnego jako święta Warmii i Mazur na wzór świąt narodowych właśnie 10 kwietnia w rocznicę hołdu pruskiego i powstania świeckiego księstwa pruskiego i rozpoczęcia wielkiej polskiej kolonizacji południowych ziem pruskich nazwanych dziś Mazurami.

- Ośrodek prowadziłby badania nad współczesnym rozwojem regionu: problemami demograficznymi, gospodarczymi, świadomością regionalną, rozwojem małych miast, pamięcią historyczną, żywnością tradycyjną i naturalną. W tym zakresie Ośrodek zdobył już dość duże doświadczenie. Takie badania służyłyby gospodarce i monitorowałyby realizację strategii regionalnej.

- W opracowaniu jest temat: Zintegrowany system informacji historyczno-krajoznawczej Warmii i Mazur. Stworzenie multimedialnej bazy danych obiektów historycznych i krajoznawczych z prezentacją graficzną. Dzieje miejscowości, szlaki turystyczno-krajoznawcze, obszary o znaczeniu przyrodniczym, proponowane trasy wycieczek pieszych, rowerowych, samochodowych, kajakowych. Stworzony system, służyłby gospodarce i wykorzystywany mógłby być dla celów edukacyjnych.

- Biblioteka naukowa Ośrodka weszłaby w skład sieci bibliotecznej Warmii i Mazur jako specjalistyczna biblioteka ponadregionalna.

- W oparciu o kadre naukowe, zbiory biblioteczne, wydawnictwa Ośrodek uruchomiłby *Studium wiedzy i polityki o regionie* przeznaczonym dla pracowników samorządowych dla wzbogacenia ich wiedzy o przeszłości i współczesnych problemach Warmii i Mazur.

- Wreszcie ważne byłoby wykorzystanie Domu Polskiego na ulokowanie w nim ważnych agend Urzędu Marszałkowskiego. Dom Polski położony w centrum miasta z własnym parkingiem byłby prestiżowym budynkiem dla takich agend jak Departament Kultury, Współpracy Zagranicznej, organizacji związanych z Unią Europejską. Dom Polski posiada nie tylko pokoje biurowe ale i sale wykładowe – większą na sto osób i mniejszą na osób pięćdziesiąt.

- Koszty utrzymania placówki sięgają na chwilę obecną 600 tysięcy złotych. Podstawowe koszty pokrywałby budżet województwa natomiast pieniądze na badania, konferencje, wydawnictwa Ośrodek zdobywałby poprzez granty.

- Jednocześnie należy otoczyć opieką Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego jako ciało społeczne i wspierające działalność. Towarzystwo Naukowe zapewniałoby kontakty z polskimi towarzystwami, regionalnymi i zagranicznymi. Towarzystwo powinno stać się Regionalną Akademią Umiejętności.

Olsztyn 22.04.2014

Pracownia Historyczna

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk

Tematy badawcze:

Warmia w Rzeczypospolitej XVI-XVIII wiek;

Warmiacy – społeczeństwo XVI-XX wiek;

Dziedzictwo kulturowe Warmii i Mazur.

Publikacje:

Monografie:

Domy polskie w Olsztynie, Olsztyn 2014, ss. 99; wyd. Littera; ISBN 978-83-89775-32-0

Droga do uniwersytetu, Olsztyn 2014, ss.160; wyd. Littera; ISBN 978-83-89775-33-7

Olsztyńskie wodociągi. Historia i współczesność, Olsztyn 2014, ss.50; wyd. Edytor WERS; ISBN 978-83-604488-47-8

Artykuły:

Supliki chłopów Żuław Malborskich na sejmiki generalne Prus Królewskich, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2013, nr 3, s. 499-507

Profesora Stanisława Herbsta związki z Olsztynem, Rocznik Mazowiecki, t. XXV, 2013, s. 21-27

Kortowo – von einem Vorwerck bis zu einer Universtaetscampus w: Kortowos mikrogeschichte, red. J. M. Garbula, Olsztyn 2013, s. 63-81

Marcin Kromer o Polakach w: Veritas Christi Liberat. Księga Pamiętkowa ku czci biskupa Jacka Jezierskiego w 65 rocznicę urodzin, 40 rocznicę kapłaństwa i 20 rocznicę biskupstwa, red. K. Parzych-Błakiewicz, P. Rabczyński, J.M. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 407-424

Szlachta malborska w XVIII wieku w: Ród Sierakowskich na ziemi malborskiej, red. J. Hochleitner, P. Szwedowski, Malbork 2014, s. 13-22

Prymas Stefan Wyszyński na Warmii i Mazurach w: Między historią polityczną a historią społeczną, red. J. Gołota, Ostrołęka 2014, s. 237-262

Uniwersytet po 15 latach w: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Kalendarium 1999-2014, Olsztyn 2014, s. 6-7

Noblista z Ławic, Rocznik Pojezierza Iławskiego, 2014, nr 4, s. 5-26

Olsztyn przez wieki w: Olsztyn z lotu ptaka, red. Z. Bosek, Olsztyn 2014, s. 5-11

Województwo malborskie w :Ziemia Malborska – zręby zapomnianej tożsamości, red. J. Hochleitner, P. Szwedowski, , Malbork 2014, s.15-38

Epidemie ludzi i zwierząt na Warmii i Mazurach w: Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie, red. J. Kiełbik, Olsztyn 2014, s. 74-87

Dzieło biskupa Juliana Wojtkowskiego, Kalendarz Olsztyna, R. XVII, 2015, Olsztyn 2014, s. 194-201

Olsztyn – miasto wśród lasów i jezior, Kalendarz Olsztyna, R. XVII, 2015, Olsztyn 2014, s. 202-215

Malbork miastem obrad sejmików generalnych Prus Królewskich w: Jezuici w Malborku a życie religijne na terytorium diecezji pomezańskiej w okresie nowożytnym, red. J. Hochleitner, Malbork 2014, s. 61-82

Warmia po soborze trydenckim (XVI wiek) w: Poszukiwania filozoficzne, t. II Etyka, Sztuka, Władza i Historia, red. J. Michalczeni, J. Mizińska, K. Ossowska, tom ofiarowany profesorowi Dębowskiemu, Olsztyn 2014, s. 263-283 wyd. UWM

Popularne:

Warmia – tożsamość historycznej krainy, Bezwierszówki, 2014, nr 6-8, s. 24-28

Konferencje:

Międzynarodowa:

Życie i osiągnięcia naukowe Emila von Behringa. W 160 rocznicę urodzin Emila von Behringa, Iława 13-14. 06. 2014 – referat Noblisty z Ławic; organizator Samorząd gminy Iława

Ogólnopolskie

Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm , Olsztyn 12-13.06.2014; organizatorzy OBN i Towarzystwo Naukowe im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie; referat: Mieszczanie na sejmiku generalnym Prus Królewskich

Rodzina we współczesnej Europie – Stabilność i zmiana, Olsztyn 20-21.05. 2014; organizatorzy: Wydział Teologii UWM; referat: Warmińska rodzina w ujęciu historycznym.

Krzysztof Celestyn Mrongowiusz. W 250 rocznicę urodzin 1764-1855-2014; 24.09.2014, Olsztynek; organizatorzy: OBN, Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku; referat: Olsztynek w czasach Mrongowiusza

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie; Olsztynek 28.10.2014; organizatorzy: OBN, Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku; referat: Kara i wina – olsztyńskie więzienie centralne w XVIII wieku.

Konferencja regionalna

Wilhelm Wien – w 150 rocznicę urodzin; 11.01. 2014 Kętrzyn; organizatorzy; Samorząd miasta Kętrzyn; referat: Nauka i nobliści Prus Wschodnich

Przynależność do organizacji naukowych

Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, członek Zarządu Towarzystwa wybrany w maju 2013

Przewodniczący Rady Redakcyjnej Komunikatów Mazursko-Warmińskich

Przewodniczący Rady Programowej Centrum Badań Wschodnich OBN

Przewodniczący Rady Programowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku
w Olsztynie
Rada Muzeum Warmii i Mazur
Rada Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku
Polskie Towarzystwo Historyczne
Polskie Towarzystwo Czytelnicze
Olsztyńskie Forum Nauki
Komitet Organizacyjny Roku Mikołaja Kopernika
Komitet Nagrody Przyjaciół Warmii powołany przez Stowarzyszenie
Dom Warmiński

CENTRUM BADAŃ WSCHODNICH

mgr Tadeusz Baryła
asystent

Prowadzono prace organizacyjne związane z działalnością Centrum Badań Wschodnich, to jest przeprowadzono w ramach „Spotkań Wschodnich” cztery dyskusje panelowe związane: z rozwojem sytuacji na Ukrainie; skutkami aneksji Krymu; sytuacją ludności, w tym ludności polskiej, na obszarach objętych działaniami zbrojnymi na Ukrainie; skutkami sankcji gospodarczych na współpracę w Rosję i ich wpływem na skalę wymiany gospodarczej z Obwodem Kaliningradzkim. Na wniosek prof. Mieczysława Jackiewicza postanowiono, bez względu na brak środków finansowych, prowadzić w roku 2015 takie spotkania cotygodniowo.

W ramach prac Centrum Badań Wschodnich przygotowano koncepcję konferencji międzynarodowej poświęconej I wojnie światowej i jej wpływu na zmiany polityczne i cywilizacyjne na obszarach południowego Bałtyku, dla przeprowadzenia której pozyskano także partnerów zagranicznych z Rosji, Litwy, Białorusi oraz wsparcie finansowe.

W oparciu o umowy z departamentem Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego przygotowano 6 ekspertyz:

- *Obwód Witebski, rys historyczny, system władzy, sytuacja gospodarczo-polityczna, współpraca zagraniczna*, [umowa z 3.02.2014, wykonanie do dnia 15.03.2014], s. 20.
- *Sytuacja społeczno-politycznej po wyborach w Obwodzie Witebskim Republiki Białoruś*, [umowa z 25.05.2014, wykonanie do 10.07.2014], s. 25.
- *Stan stosunków polsko-rosyjskich ze szczególnym uwzględnieniem Obwodu Kaliningradzkiego (od szczytu wileńskiego do wprowadzenia przez Rosję embarga na mięso wieprzowe)*, [umowa z 9.04.2014, wykonanie do 15.05.2014], s. 24. [wraz z Wacławem Hojszykiem]
- *Zmiana kadr kierowniczych w rządzie obwodowym oraz na szczeblu jednostek municypalnych Obwodu Kaliningradzkiego (stan sierpień 2014)*, [umowa z dnia 28.08.2014, wykonanie do 15.09.2014], s. 22. {wraz z Wacławem Hojszykiem]
- *Ocena funkcjonowania umowy o małym ruchu granicznym pomiędzy przygranicznymi powiatami województw warmińsko-mazurskiego i pomorskiego RP a obwodem kaliningradzkim FR* [umowa z dnia 8.10.2014, wykonanie do 31.10.2014]. s. 13+aneks.
- *Gospodarki Warmii i Mazur i Obwodu Kaliningradzkiego ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji po wprowadzeniu rosyjskiego embarga*”, [umowa z 24.11.2014, wykonanie do dnia 19.12.2014], s. 20+9.

Na zlecenie Sejmiki Województwa Warmińsko-Mazurskiego przedstawiłem także opinię w sprawie małego ruchu granicznego na posiedzeniu Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej 17 marca 2014, oraz w sprawie działań Centrum Badań Wschodnich w związku przyjęciem Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 16 czerwca 2014 r..

Publikacje:

Wraz z Wacławem Hojszykiem numer wydawnictwa „Kalinin-grad. Fakty, wydarzenia, opinie. Biuletyn Towarzystwa Naukowego i Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Regiony i Pogranicza. ISSN 1897-6387. [kwiecień 2014], s. 33.

Referaty na sesjach:

– *Непреодоленное прошлое? Проблемы европейского самосознания поляков и россиян в польско-российских приграничных областях*, w: **РОССИЯ И ЕВРОПА: ИСТОРИЧЕСКИЙ ОПЫТ И СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПАРТНЁРСТВО**. Росийско-германо-польская конференция в рамках проекта ТРИАЛОГ. Kaliningrad, 24–27 kwietnia 2014.

– *Bałtyk i porty południowego Bałtyku w planach wojennych początków XX wieku*, w: *I wojna światowa w Prusach Wschodnich. Rok 2014*, Ostróda, 26-27 czerwiec 2014.

– *25 lat olsztyńskiego samorządu*, w: *Samorząd Olsztyna od średniowiecza do czasów współczesnych. Colloquia Copernicana (4)*, Olsztyn, 6 listopad 2014.

Prace popularyzatorskie:

W ramach programu „Między Wschodem i Zachodem” (Radio Olsztyn), przygotowałem cotygodniową audycję „Czto u Was”, a ponadto udzieliłem kilku wywiadów telewizyjnych (TVP Olsztyn, TVP Info) i prasowych (Gazeta Olsztyńska).

dr Danuta Bogdan adiunkt

Temat badawczy:

Kontynuacja tematu badawczego : *Samorząd ziemski na Warmii w czasach nowożytnych* (przewidywane zakończenie koniec marca 2015)

Publikacje:

Swoi i Obcy? Jak powstawały miasta-początki osadnictwa miejskiego w Prusach, pod red. Danuty Bogdan i Jerzego Kielbika, Olsztyn 2014, wydawnictwo w formie płytki CD.

D. Bogdan, *Testament warmińskiego szlachcica Antoniego Chryzostoma von Helden-Gąsiorowskiego i jego żony Marii Katarzyny z domu von Hatten z 16 kwietnia 1756 roku*, *Czasy Nowożytne*, T. 27, 2014, s. 237-252.

D. Bogdan, *Sprawa oskarżonej o czary Anny Reiman przed sądem zamkowym w Melzaku (Pieniężnie) w 1664 roku*, w: *Zjawiska magiczno-demoniczne na terenie dawnych ziem pruskich na tle porównawczym*, pod red. K. Grażawskiego i J. Gancewskiego, Olsztyn 2014.

D. Bogdan, *Pouczenie Najwyższego Królewskiego Kolegium Medycznego w Królewcu z 1769 roku o zachowaniu w czasie ospy*, w: *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie*, praca zbiorowa pod red. Jerzego Kielbika, Olsztyn 2004, s. 108-117.

D. Bogdan, *Samorząd miejski Ornety w XVI-XVIII w, Swoi i Obcy? Jak powstawały miasta-początki osadnictwa miejskiego w Prusach*, Olsztyn 2014, płytki CD.

Przekazane do druku:

D. Bogdan, *Początki zjazdów stanów warmińskich w XIII – XIV wieku*, *Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm*.

D. Bogdan, *Testament katarzynki dobromiejskiej Katarzyny Hintzman (1663-1731), córki burmistrza Jerzego, z 20 listopada 1730 roku*, *KMW*.

II. Realizacja tematu badawczego „Spisy urzędników Braniewa” w ramach grantu PTH

"Urzednicy miejscy z ziem dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza w XIII-XVIII"

III. 1-30 IX 2014 stypendium Polskiej Misji Historycznej w Würzburgu na realizację tematu „Warmia a księstwa duchowne Rzeszy”

Konferencje naukowe:

1/ Colloquia Copernicana (4) : D Bogdan: Wilkierze miast warmińskich.

2/ Sesja „Między barokiem a oświeceniem” Parlamentaryzm 12-13 VI 2014 Olsztyn: D. Bogdan, Początki zjazdów stanów warmińskich w XIII – XIV wieku.

3/ Konferencja „Swoi i obcy? Jak powstawały miasta- Początki osadnictwa miejskiego w Prusach.”

Referat: D. Bogdan, Samorząd miejski Ornety”

Wykłady:

16 IV 2014 Interaktywne Muzeum Państwa Krzyżackiego w Działdowie „Procesy o czary w Prusach Książęcych i na Warmii w czasach nowożytnych”

5 VI 2014 „Czy w Olecku były czarownice? Z procesów o czary w Prusach Książęcych w XVI-XVIII w.”

Inne:

Członek Rady Naukowej czasopisma **Fides, Ratio et Patria, Studia Toruńskie.**

Pracownia Kopernikańska

Organizacja konferencji naukowych:

1/ Colloquia Copernicana (3) OBN Olsztyn 20 V 2014 r: *Nowe Kopernikańskie odkrycia* :

Wykład Ks. Tomasza Garwolińskiego

Stan badań nad odręcznymi zapiskami Mikołaja Kopernika w starych drukach Bilblioteki WSDMW w Olsztynie.

2/ Colloquia Copernicana (4) OBN Olsztyn 6 XI 2014:

Samorząd Olsztyna od średniowiecza do czasów współczesnych .

Sesja naukowa zorganizowana przy wsparciu finansowym Urzędu Miasta Olsztyna.

3/ Projekt edukacyjny zrealizowany ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego: „Swoi i obcy? Jak powstawały miasta- Początki osadnictwa miejskiego w Prusach.”

a/ I etap: warsztaty z młodzieżą z Liceum Ogólnokształcącego w Lidzbarku Warmińskim (14 V 2014), Gimnazjum w Lubominie (4 VI 2014) oraz Liceum Ogólnokształcącego w Ornecie (11 VI 2014).

b/ organizacja konferencji naukowej „Swoi i obcy? Jak powstawały miasta- Początki osadnictwa miejskiego w Prusach.” Cztery referaty pracowników naukowych oraz cztery prezentacje uczniów poszczególnych szkół/

c/wydanie materiałów końcowych tegorocznego projektu w postaci płyty CD oraz dyplomów dla nauczycieli i uczniów.

dr Alicja Dobrosielska **adiunkt**

Temat badawczy:

1 „Opór- oportunistyczny- współpraca. Prusowie wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju”, finansowany ze środków NCN N N108 202240

2. „Sytuacja społeczna i prawna Prusów w okresie plemiennym i funkcjonowania zakonnego państwa (XIII-XIV wiek)”

3. „Wiece Prusów - od aktualizacji plemienności do instrumentu władzy”

Zaawansowanie pracy nad tematem:

1. Temat zakończono. Praca zgłoszona do X Edycji konkursu o Nagrodę Naukową im. Wojciecha Kętrzyńskiego, ogłoszonego przez Zarząd Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego oraz

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego; oraz do programu Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

2. Przeprowadzono kwerendę biblioteczną, na rok 2014 zaplanowano kwerendę archiwalną w kraju i za granicą (Gdańsk, Toruń, Berlin).

3. Projekt zgłoszono do programu NCN Sonata 6, panel nr HS3, ID 240922.

Prace opublikowane:

Artykuły, rozdziały w monografiach:

A. Dobrosielska, *Prusy pogańskie – w drodze ku państwowości*, Pruthenia, 2012, t. 7, s. 247-256.

A. Dobrosielska, *Opór Prusów wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju i budowy władztwa krzyżackiego. Szkic z antropologii politycznej Prusów*, KMW, 2013, nr 3 (281), s. 445-478.

A. Dobrosielska, *O Prusach, Indianach i pewnym artykule Jana Powierskiego...*, KMW, 2014, nr 1 (283), s. 141-149.

A. Dobrosielska, *Uwagi o współpracy Prusów z zakonem krzyżackim w dobie podboju (1230-1283)*, Rocznik Działdowski, 2014, t. IX, s. 81-99.

A. Dobrosielska, G. Białuński, *Dyskretny urok źródeł czyli o aktualności pracy Maxa Toeppena, Exkurs über die Verschreibungen des Ordens für Stammprüßen im 13. Jahrhundert*, Pruthenia, 2014, t. VIII, s. 211-230.

A. Dobrosielska, B. Radzicki, *Między Cholinun a Rzymem. Tożsamość w czasach zmiany*, Pruthenia, 2014, t. VIII, s. 7-53.

A. Dobrosielska, *Nie goście tylko gospodarze. Nie obcy tylko swoi. Prusowie w średniowiecznych miastach pruskich*, w: *Swoi i obcy Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach*, red. D. Bogdan i J. Kielbik, Olsztyn 2014, s. 8-19.

Prace oddane do druku:

Opór – oportunistyczny - współpraca. Prusowie wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju, 16,5 arkusza.

Sesje naukowe, odczyty:

Miedzy tribus a civitas. Ontologia społeczna Prusów w dyskursach historiograficznych (wspólnie z Grzegorzem Białuńskim i Bogdanem Radzickim), konferencja naukowa *Colloquia Baltica V*, Towarzystwo Naukowe Pruthenia, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn 16.10.2014

„Ius pruthenorum” – dotychczasowy stan badań nad prawem zwyczajowym Prusów, konferencja naukowa *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich*, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku, Olsztyn 28.10.2014

Nie goście tylko gospodarze. Nie obcy tylko swoi. Prusowie w średniowiecznych miastach pruskich, konferencja naukowa *SWOI I OBCY? Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach*, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, 20.11.2014

Działalność popularnonaukowa:

Prelekcja pt. *Jak Prusowie z Krzyżakami wojowali...*, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, 20.02.2014

Prelekcja pt. *Między pszczołami a Indianami czyli jak Towarzystwo Naukowe odkrywa zapomnianą przeszłość*, VIII Dni Humana, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Olsztyn 12.05. 2014

Prelekcja pt. *Świat dawnych Prusów i Jaćwięgów*, Regionalny Ośrodek Kultury w Olecku i Olecka Izba Historyczna, Olecko 15.05.2014

Prelekcja pt. *Najnowsze publikacje poświęcone Prusom...*, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, Węgorzewo 05.06.2014

Żywa historia czyli warsztaty pieczenia chleba w zrekonstruowanych średniowiecznych piecach chlebowych: II Jarmark Morąski, Morąg 16.08.2014

Żywa historia czyli warsztaty pieczenia chleba w zrekonstruowanych średniowiecznych piecach chlebowych Festiwal średniowieczny, Olsztyn 23-24.08.2014

Żywa historia czyli warsztaty pieczenia chleba w zrekonstruowanych średniowiecznych piecach chlebowych Elbląskie święto chleba, Elbląg 29-31.08.2014

Prelekcja pt. *Nie goście tylko gospodarze. Nie obcy tylko swoi. Prusowie w miastach warmińskich*, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, Olsztyn 11.12.2014

Projekty popularnonaukowe:

Projekt *O garnkach i innych różnościach co na polach rosną...*, współfinansowany przez Gminę Olsztyn (18. 06.-15.12.2014), nr 32/2014 - kierownik projektu

Projekt *Krajka - tkanie międzypokoleniowych opowieści*, złożony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nr 55274/14 – pomysłodawca i wykonawca

Przynależność do stowarzyszeń historycznych i naukowych:

Towarzystwo Naukowe Pruthenia, członek zarządu (członek od 2001 r.)

Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie (członek od 2013 r.)

dr Jerzy Kielbik

adiunkt OBN

Temat badawczy:

Mieszkańcy małych miast Warmii i Prus Książęcych w XVI-XVIII wieku

Kontynuował prace nad opracowywaniem dziejów ludności parafii reszelskiej, oraz nad mieszkańców miast warmińskich. Rozpoczął pisanie książki poświęconej historii sejmiku Prus Książęcych.

W 2014 r. złożony został wniosek o finansowanie projektu badawczego z zakresu badań podstawowych - Sonata Bis, zatytułowany: Przemiany społeczno-demograficzne w miastach Warmii w epoce nowożytnej

W maju 2014 r. złożył wniosek o stypendium Fundacji Lanckorońskich na 2015 r. Podjęto decyzję o ewentualnym finansowaniu z listy rezerwowej.

W listopadzie 2014 r. wnioskował o miesięczne stypendium finansowane przez Stiftung Preussischer Kulturbesitz przy GStA PK na 2015 r. Wniosek rozpatrzono pozytywnie.

Wspólnie z Danutą Bogdan zrealizowali zadanie z zakresu popularyzacji nauki zatytułowane: *Swoi i obcy? Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach* sfinansowane ze środków województwa warmińsko-mazurskiego. W jego ramach odbyły się trzy odczyty w szkołach: Lidzbark Warmiński, Lubomino i Orneta

Publikacje:

Książki:

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie, pod red J. Kielbika, Olsztyn 2014, ss. 192.

Swoi i obcy? Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach, pod red. D. Bogdan i J. Kielbika, Olsztyn 2014.

Artykuły:

Mieszkańcy Barczewa w epoce wczesnonowożytnej (do 1772 r.), [w:] *Szkice z dziejów Barczewa*, pod red. G. Białuńskiego, R. Klimka, A. Kuzborskiej, Barczewo 2014 (w druku, artykuł o objętości ok. 1,3 ark.)

Wstęp, [w:] *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie*, pod red. J. Kielbika, Olsztyn 2014. ss. 5-6.

Pruskie przepisy przeciwko paleniu tytoniu w okresie nowożytnym, w:] *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie*, pod red. J. Kielbika, Olsztyn 2014. ss. 117-126.

Porządek rynkowy miasta Kętrzyna z 17 maja 1795 roku, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2014, nr 1, ss. 131-141 (w druku)

Ziemia sztumską w świetle XVI i XVII-wiecznych lustracji województwa malborskiego, [w:] *Ziemia Malborska – zrzęby zapomnianej tożsamości*, pod red. J. Hochletnera i P. Szwedowskiego, Malbork 2014, ss. 73-78.

Królewiec w polskiej literaturze naukowej po 1989 roku – gospodarka, kultura, społeczeństwo, Rocznik Elbląski, 2014, t. XXV, ss. 105-114.

Prawo chełmińskie a lokacje miast warmińskich, [w:] *Swoi i obcy? Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach*, pod red. D. Bogdan i J. Kielbika, Olsztyn 2014.

Udział w redakcji czasopism:

Sekretarz Redakcji Komunikatów Mazursko-Warmińskich, w okresie sprawozdawczym ukazały się nr. 3/2013 (281) obj. 12,75 ark. wyd.; 4/2013 (282) obj. 15,9 ark. wyd.;

Udział w konferencjach naukowych:

Olsztyński Wehikuł Czasu. Burmistrzowie i prezydenci Olsztyna, czyli sztuka rządzenia na przestrzeni wieków, Olsztyn 10 kwietnia 2014 r

Migracje służby pomiędzy Warmią a Prusami Książęcymi w XVI-XVIII wieku, konferencja międzynarodowa: VIA VIATORES QU-AERIT. MOBILNOŚĆ SPOŁECZNA W DZIEJACH KRAJÓW GRUPY WYSZEHRADZKIEJ, Gdynia 29-30 maja 2014 r.

Ignacy Krasicki i jego otoczenie wobec uchwał Sejmu Czteroletniego, Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm, Olsztyn, 12-13 czerwca 2014

Mieszkańcy małych miast Pruskich, Muzeum Olecko, 17 lipca 2014

Epidemie w miastach pruskich, Muzeum Olecko, 10 październik 2014

Regulacje prawne dotyczące handlu w Prusach Książęcych (Magde-burskich) i na Warmii w XVII – XVIII stuleciu, Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie, Olsztynek 28 październik 2014

Lokacje miast warmińskich na prawie chełmiński, Colloquia Copernicana, Samorząd miejski, 6 listopad 2014

Prawo chełmińskie a lokacje miast warmińskich, Swoi i Obcy? Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach, Olsztyn 20 listopad 2014

Mieszkańcy Barczewa na przełomie XVII i XVIII wieku, Barczewo (Wartenburg) z dziejów miasta, Barczewo, 22 października 2014 r.

Ziemia sztumską w świetle XVI i XVII-wiecznych lustracji województw, Ziemia Malborska – zręby zapomnianej tożsamości z okazji

20 rocznicy wpisania Muzeum Zamkowego w Malborku na listę Pomników Historii, Malbork 23 październik 2014

Sytuacja Ośrodka Badań Naukowych w 2014 r., Rola i miejsce instytutów humanistycznych w systemie nauki polskiej i europejskiej, Ople 16-17 czerwca 2014 r.

Odczyty w ramach projektu: Swoi i obcy. Jak powstawały miasta – początki osadnictwa miejskiego w Prusach, LO Lidzbark 14 maja, Gimnazjum w Lubominie 4 czerwca, LO Orneta 11 czerwca 2014

Udział w organizacji konferencji:

Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm, 2014

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie. 2014

współorganizacja Olsztyńskich Spotkań Naukowych Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich, 2015

Członkostwo w towarzystwach naukowych:

Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, członek Zarządu

Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Olsztynie; udział w Komitecie Okręgowym Olimpiady Historycznej

Sekcja Demografii Historycznej KND PAN

Członek Rady Naukowej OBN

Członek Rady Naukowej Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie.

dr hab. Ryszard Tomkiewicz

adiunkt

Temat badawczy:

Elity władzy w województwie olsztyńskim. 1945-1956

Dodatkowe prace badawcze:

Samorząd terytorialny i rady narodowe. Administracja ogólna i terenowa na Warmii i Mazurach. 1945-1989

Zaawansowanie pracy nad tematem:

Kwerenda w Archiwum Państwowym w Olsztynie, Zespoły odnoszące się do działalności Zarządów Miejskich, Starostw i Wydziałów Powiatowych oraz Miejskich i Powiatowych Rad Narodowych.

Publikacje:

Książki:

Gospodarka mięsna na Warmii i Mazurach po 1945 roku. Zarys problematyki, Olsztyn 2013, ss. 187

Artykuły:

Obchody pięćsetnej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w województwie olsztyńskim, KMW, 2013, nr 3, ss. 533-572.

Przemiany polskiej codzienności przelomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, (ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Olsztynie), w: *Między systemami. Społeczeństwo Polski północno-wschodniej wobec przemian ustrojowych 1989 roku*. Studia i Materiały pod redakcją Marcina Markiewicza i Anny Pyżewskiej, Białystok 2014, ss. 153-174.

Prace w druku [artykuły]:

Dzieje najnowsze, w: *Dzieje zamku ryńskiego i okolic*, pod redakcją Jana Gancewskiego, Olsztyn 2014, ss. 111-145.

Organizacja służby zdrowia na obszarze Warmii i Mazur. 1945-1947, w: *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich*, pod redakcją Jerzego Kiełbika, Olsztyn 2014, ss. 175-190.

Od Wartenburga do Barczewa. Odradzanie się miasta, w: *Szkice z dziejów Barczewa*, praca zbiorowa pod redakcją Grzegorza Białuńskiego, Roberta Klimka i Aliny Kuzborskiej, Barczewo 2014.

Artykuły złożone do druku:

Specyfika przemian demograficznych i społecznych na Warmii i Mazurach po 1945 roku [artykuł złożony do Pamiętnika Zjazdu Historyków Polskich, Szczecin 2014].

Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym [1945-1954], w: *Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich*, pod redakcją Jerzego Kiełbika, Olsztyn 2014.

Miejsce lokalnego samorządu w systemie administracji terenowej w Polsce po 1945 roku. Od województwa olsztyńskiego do warmińsko-mazurskiego [rozdział]

Zakres działalności i efekty pracy Komitetu Żydowskiego w Olsztynie (1946-1949) [dla Forum Dialogu Publicznego].

Kętrzyn. W Polsce Ludowej 1945-1989, w: *Kętrzyn. Dzieje miasta*, praca zbiorowa.

Recenzje opublikowane:

Bogumił Kuźniewski, Adam Suchowiecki, *Obóz jeniecki Stalag IB Hohenstein*, wyd. Towarzystwo Przyjaciół Olsztyńka, Olsztyn 2013, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2013, nr 4, ss. 827-830.

Recenzje w druku lub złożone do druku:

Bohdan Łukaszewicz, *Represjonowani na Warmii i Mazurach. 1945-1956. Materiały biograficzne*, Olsztyn 2013, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2014, nr 1, ss. 154-158.

Rola i znaczenie mniejszości narodowych i etnicznych Polski północno-wschodniej w tworzeniu Europy regionów, pod redakcją Stanisława Achremczyka i Piotra Janiszewskiego, Olsztyn 2012, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2014.

Sprawozdania opublikowane:

50 lat działalności Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, w: *Towarzystwa Naukowe w Polsce. Dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie*, redakcja naukowa Zbigniew Kruszewski, t. 1, 2, Warszawa 2013, ss. 147-151 [współautor: Zbigniew Puchajda].

Sprawozdanie z działalności *Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie za lata 2009-2013*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2013, nr 4, ss. 831-839 [współautor Zbigniew Puchajda].

Sprawozdania złożone do druku:

Obchody 150-lecie Powstania Styczniowego w województwie warmińsko-mazurskim, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2014.

Prace redakcyjne:

Biuletyn Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, nr 22 (za lata: 2012-2014)[opublikowany na stronie www.obn.olsztyn.pl, w zakładce: Towarzystwo Naukowe]

Udział w konferencjach naukowych:

Od Wartenburga do Barczewa, referat wygłoszony podczas konferencji z okazji 650-lecia Barczewa: „Barczewo (Wartenburg). Z dziejów miasta”, Barczewo 22 października 2014.

Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym [1945-1954], referat wygłoszony w czasie XVI konferencji z cyklu: „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Tematem przewodnim obrad było „Prawo i bezprawie”, Olsztynek, 28 października 2014 r.

Miejsce lokalnego samorządu w systemie administracji terenowej w Polsce po 1945 roku, referat zaprezentowany w czasie czwartej sesji z cyklu „Colloquia Copernicana” zatytułowanej: „Samorząd Olsztyna. Od średniowiecza do czasów współczesnych”, Olsztyn, 6 listopada 2014 r.

Prace naukowo-organizacyjne i inne :

Sekretarz Rady Naukowej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

Sekretarz Zarządu Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego.

Kierownik Biura Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego:

prowadzenie korespondencji Zarządu Towarzystwa Naukowego,

przygotowywanie okresowych zebrań Zarządu,

cotygodniowy udział w zebraniach prezydium Zarządu,

dyżury w siedzibie Biura Towarzystwa Naukowego.

Sekretarz Komisji Rewizyjnej Olsztyńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Przewodniczący Komisji Konkursowej powołanej przez Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie Zarządzeniem nr 2/2014 z dn. 21 lipca 2014 r. w sprawie ogłoszenia Konkursu na stanowisko asystenta w obszarze historii przemian cywilizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem Prus i Prus Wschodnich.

Członek Redakcji „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”,

Recenzje wewnętrzne dla „KMW”:

Anna Krygier, „Wykluczenie Karola Małłka z Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i jego rehabilitacja (1949-1956)”.

Małgorzata Gałęziowska, „Kolej, kolejarze i komunikowanie się na Warmii i Mazurach w pierwszych latach po II wojnie światowej”.

Jacek Szubiakowski, „Tablica astronomiczna na olsztyńskim zamku. Próba opisu matematycznego”.

Marcin Płotek, „Przyczynek do historii powstania sądów apelacji olsztyńskiej 1945-1947”.

Tomasz Kukowski, „Spuścizna archiwalna Zarządu Odbudowy Zamku w Malborku w zbiorach Archiwum Państwowego w Elblągu z siedzibą w Malborku”.

Izabela Lewandowska, „Mikołaj Kopernik w polskich podręcznikach historii xx i xxi wieku. analiza porównawcza”.

Członek Jury X Edycji Konkursu o Nagrodę Naukową im. Wojciecha Kętrzyńskiego organizowanego wspólnie przez Ośrodek Badań Naukowych i Towarzystwo Naukowe.

dr Seweryn Szczepański **asystent**

Temat badawczy:

1. Osadnictwo pruskie na obszarze Pomezanii
2. Kultura duchowa ludności pruskiej
3. Prusy, Prusowie i zakon krzyżacki w polityce historycznej III Rzeszy (1939-1945)

Zaawansowanie pracy nad tematem:

1. Ukończono prace nad książką „Osadnictwo pruskie na obszarze Pomezanii w XIII-XV w.”. Otrzymano dwie pozytywne recenzje wydawnicze. Obecnie trwają końcowe prace redakcyjne.
2. Napisano i przygotowano do druku książkę „Tales, Myths and legends of Ancient Prussia” (Opowieści, mity i legendy starożytnych Prus) – ok. 100 ark. wyd. Książka jest efektem wygranego konkursu na pracę popularno-naukową zorganizowanego w ramach projektu CROSSROAD przez Towarzystwo Naukowe PRUTHENIA. Książka

wydana zostanie w czterech językach: angielskim, polskim, litewskim i rosyjskim.

3. Rozpoczęto kwerendę archiwalną w Staatliche Museen zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz. Museum für Vor- und Frühgeschichte (zbiory Prussia-Archiv), Archiv des Schleswig-Holsteinische Landesmuseen Schloss Gottorf in Schleswig (Rudolf Greutz Kartothek), Archiwum Muzeum Archeologicznego w Gdańsku (Kartoteka Waldemara Heyma), Archiwum Państwowe w Poznaniu (Reichssicherheitshauptamt Schutzstaffeln VII - Archivamt- H - Sonderkommando). Kwerenda biblioteczna (Berlin, Olsztyn, Toruń, Gdańsk, Poznań).

Prace opublikowane:

1. *Nomen (atque) omen? O wartościowaniu granic i pogranicza w średniowiecznej i nowożytnej przestrzeni osadniczej Pomezanii*, [w:] *Zjawiska magiczno-demoniczne na Warmii i Mazurach i terenach ościennych na przestrzeni wieków*, Olsztyn 2014, s. 85-102.

2. *Archeologia w służbie nazistów - czyli rzecz o działalności „Wydziału Wykopalisk” 44- Ahnenerbe na stanowiskach w Starym Dzierzgoniu i Starym Mieście (1935-1937)*, [w:] *Z dziejów badań archeologicznych na Pomorzu Wschodnim*, pod. red. M. Fudzińskiego i H. Panera, Gdańsk 2014, s. 201-224.

3. *Umocnienia liniowe w kontekście osadniczym Pomezanii*, [w:] *Pomorze we wczesnym średniowieczu w świetle źródeł archeologicznych. Historia, stan aktualny i potrzeby badań*, pod. red. M. Fudzińskiego, H. Panera, W. Świątosławskiego, Gdańsk 2014, s. 195-216.

4. *Lokalizacja pruskiej ziemi Geria w XIII w.*, [w:] *Pomorze we wczesnym średniowieczu w świetle źródeł archeologicznych. Historia, stan aktualny i potrzeby badań*, pod. red. M. Fudzińskiego, H. Panera, W. Świątosławskiego, Gdańsk 2014, s. 217-235.

5. *Eikim kruvom! czyli „Chodźmy na zebranie!”: Uwagi o kolekcji kriwul ze zbiorów etnograficznych Altertumsgesellschaft Insterburg i*

trwałości staropruskiej tradycji, „Pruthenia”, t. VIII, Olsztyn 2013 [druk 2014], s. 180-191.

6. *Między kalendą stycznia a wigilią świętego Tomasza Apostoła – uwagi w sprawie datacji odnowionego dokumentu lokacyjnego Susza*, „Skarbiec Suski”, nr 11 2/2014 s. 5-12.

7. *Od Homera do Wulfstana – wyścigi jako motyw honorowania zmarłych u ludów indoeuropejskich (i czy tylko zmarłych?)*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” nr 3, 2014, s. 313-326.

Udział w konferencjach, sesjach i spotkaniach naukowych:

Grodziska z obszaru byłych powiatów Heilsberg, Mohrungen, Osterode i Pr. Holland w świetle pozostałości zbiorów archiwalnych dawnego Prussia-Museum. Badania archeologiczne dawnej Pomezanii w latach 2012-2013, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Fundacja Res Publica Multiethnica, Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie, Gmina Zalewo – Zalewo 17-18.03.2014.

Zmierzch królów – przyczynek do analizy historycznej rozkładu plemiennych struktur społecznych w Prusach (do połowy XV w.) Colloquia Baltica V, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Towarzystwo Pruthenia, - Olsztyn 16.10.2014.

„Nasz kochany Potrimpos” a „wielki spór między teologami archeologii” - czyli rzecz o wierzeniach pruskich i naukowej interpretacji pewnego zabytku. Olsztyńskie Spotkania Naukowe, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie – Olsztyn 23.10.2014.

Nie tylko prawo gościnności – staropruska ksenofania w praprzyczynie i reliktach. Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztyńku – Olsztynek 28.10.2014.

Zacznijmy od regionu - problematyka samorządu terytorialnego na lekcjach wiedzy o społeczeństwie i historii. Samorząd Olsztyna od średniowiecza do czasów współczesnych, Pracownia Kopernikańska Ośrodka Badań Naukowych w Olsztynie - Olsztyn 6.11.2014.

Nieznany zamek na Wielkiej Żuławie (Groß Werder) w świetle źródeł kartograficznych ze zbiorów Instytutu Sztuki PAN. Archiwa w nauce – nauka w archiwach, Archiwum Akt Dawnych, Łomżyńskie Towarzystwo Historyczne - Warszawa 25-26.11.2014 (współautorstwo z dr. Piotrem Laskiem IS PAN Warszawa).

Skarb monet z okresu bitwy grunwaldzkiej z Tułodziadu w świetle archiwaliów dawnego Prussia-Museum. Warsztaty Bałtyjskie, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie – Olsztyn 27.11.2014.

O krywulach z Insterburga / Wystruci oraz poszukiwaniach śladów staropruskiej tradycji we wsiach, w muzeach, kronikach i apokryfach. Seminarium Bałtyjskie, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie – Warszawa 17.12.2014.

Popularyzacja historii:

I: Pruska Barcja a zasiedlenie Bezlawek i okolic; II. Zbuntowany brat Jagiellowy czyli książę Bolesław Świdrygiello na zamku w Bezlawkach. Bezlawki – ocalić od zniszczenia, Miejska Biblioteka Publiczna w Iławie – Iława 02.07.2014.

I: Bezlawki w kontekście osadnictwa w Pruskiej Barcji oraz kętrzyńskim okręgu prokuratorskim w średniowieczu; II. O pobycie Bolesława Świdrygielty na zamku w Bezlawkach. Spotkania z historią, Miejska Biblioteka Publiczna w Ostródzie – Ostróda 04.09.2014.

Konsultacje historyczne:

Konsultacje historyczne oraz udostępnienie materiałów na temat działalności i wykopalisk archeologicznych prowadzonych przez

Hansa Schleifa i jednostkę SS-Ahnenerbe do programu telewizyjnego: *Ancient Aliens*. Producent: Prometheus Studios, INC, 6255 Sunset Blvd., Suite 1800, Los Angeles California 90028. Na podstawie umowy z 6 lutego 2014 r. Osoba odpowiedzialna ze strony Prometheus Studios: Rick George rick.george@prometheuspix.com; tel. +001 323 769-4000.

Konsultacje historyczne w sprawie szlaków historyczno-przyrodniczych, na obszarze Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego. I: Śladami Elizabeth Lemke 1849-1925; II: Śladami Maxa Toeppena. Wykonano w porozumieniu z Zespołem Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich, 14-233 Jerzwałd 62 tel/fax 89-758-85-27 tel. kom. 508 466 390. Osoba zlecająca ze strony Zespołu Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich: dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Krzysztof Słowiński.

Udział w redakcji czasopism:

Pruthenia t. VIII

– sekretarz,

– tłumaczenia streszczeń z języka rosyjskiego na język polski.

Udział w organizacji konferencji:

Konferencja naukowa Colloquia Baltica V – sekretarz konferencji

Członkostwo w towarzystwach naukowych:

Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego

Towarzystwo Naukowe PRUTHENIA

dr Marcin Wakar
adiunkt OBN

Tematy badawcze:

Inteligencja polska na Litwie. Rekonstrukcja, rozwój, perspektywy (1944-2014);

Regionalny ruch społeczno-kulturalny na Warmii i Mazurach (1945-2014);

Rozwój cywilizacyjny na terenie Prus Wschodnich w XIX i XX w.

Publikacje:

Polacy – studenci kierunków z polskim językiem nauczania na Litwie w świetle badań ankietowych, Rocznik Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy, 2013, tom 12, s. 24-45.

Litwini w oczach litewskich Polaków. Inteligencja polska na Litwie w świetle badań ankietowych, [w:] Funkcjonowanie języków i literatur na Litwie. Polsko-litewskie związki naukowe i kulturowe, pod red. M. Dawlewicza, I. Fedorowicz, A. Kalėdy, Wilno 2014, s. 113-126.

Teksty popularnonaukowe opublikowane:

Pół wieku Towarzystwa Miłośników Olsztyna, [w:] Kalendarz Olsztyna. Rocznik XVII – 2015, pod red. T. Śrutkowskiego, Olsztyn 2014, s. 238-245.

Teksty naukowe oddane do druku:

Pamięć w działalności stowarzyszeń społeczno-kulturalnych w przestrzeni publicznej komunikacji Olsztyna (1945-1989) – rozdział do monografii przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Pamięć w działalności organizacji pozarządowych w przestrzeni publicznej komunikacji Olsztyna (1989-2013) - rozdział do monografii przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Memory in the activities of contemporary non-governmental organizations in Olsztyn and Klaipeda. Comparative analysis – rozdział oddany do druku w anglojęzycznej monografii przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Organizacje pozarządowe Olsztyna i Kłajpedy jako twórcy kultur pamięci (1989-2014) – rozdział oddany do druku w kolejnej monografii zbiorowej przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Krzysztof Kawęcki, *Polacy na Wileńszczyźnie (1990-2012)*, Warszawa 2013 – anglojęzyczna recenzja oddana do druku w periodyku Instytutu Historii Litwy – „Lithuanian Historical Studies”.

Teksty w przygotowaniu:

A. Wakar, *Smętek i traper. Wspomnienia z lat 1945-1947*, prace redakcyjne nad tekstem książki;

Pół wieku Towarzystwa Miłośników Olsztyna 1965 – 2015, prace przygotowawcze do napisania monografii – kwerenda prasowa, kwerenda w archiwum TMO.

Udział w konferencjach naukowych:

Pamięć w działalności współczesnych organizacji pozarządowych Olsztyna i Kłajpedy. Analiza porównawcza, referat wygłoszony na Międzynarodowym Seminarium Naukowym „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich”, które odbyło się dniach 12-13 listopada 2014 r. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim.

Ekspertyzy przygotowane na zlecenie Ambasadora RP w Wilnie:
Skuteczność polskich systemów stypendialnych dla młodzieży polskiej na Litwie, Olsztyn, wrzesień 2014, s. 5;
Odrodzenie inteligencji polskiej na Litwie, Wilno, czerwiec 2014, s. 5.

Inne:

Udział w konferencjach i odczytach organizowanych przez Ośrodek Badań Naukowych oraz Muzeum Warmii i Mazur;
Uczestnictwo (wykonawca) w międzynarodowym projekcie badawczym finansowanym ze środków MNiSW „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy” realizowanym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Instytut Historii Litwy i Uniwersytet Kłajpedzki.
wykład „Przesiedlenia z Wileńszczyzny na Warmię i Mazury (1944-1947)” wygłoszony w Oleckiej Izbie Historycznej 27 marca 2014 r.

Konferencje Naukowe OBN

Colloquia Copernicana (3)
NOWE KOPERNIKAŃSKIE ODKRYCIA
Olsztyn, 20 maja 2014 roku, Dom Polski

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych, Pracownia Kopernikańska Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Program:

ks. dr Tomasz Garwoliński, dyrektor biblioteki WSDMW
Stan badań nad odręcznymi zapiskami Mikołaja Kopernika w starych drukach Biblioteki WSDMW w Olsztynie

Colloquia Copernicana (4)
SAMORZĄD OLSZTYNA
OD ŚREDNIOWIECZA DO CZASÓW WSPÓŁCZE-
SNYCH

Olsztyn, 6 listopada 2014 roku, Dom Polski

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych, Pracownia Kopernikańska Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Program:

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk, *Samorząd miast warmińskich*
dr Jerzy Kielbik, *Recepcja prawa chełmińskiego na Warmii na przykładzie lokacji Olsztyna*

dr Danuta Bogdan, *Wilkieże miast warmińskich*

dr Jan Chłosta, *Samorząd Olsztyna w XIX wieku*

dr hab. Ryszard Tomkiewicz, *Miejsce lokalnego samorządu w systemie administracji terenowej w Polsce po 1945 roku*

mgr Tadeusz Baryła, *25 lat olsztyńskiego samorządu*

dr Seweryn Szczepański, *Zacznijmy od regionu – problematyka samorządu terytorialnego na lekcjach historii i wiedzy o społeczeństwie*

Ogólnopolska konferencja naukowa

Czerwiec`89 po 25 latach

28 maja (środa) 2014 r.

sala sesyjna OBN im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku

– Delegatura w Olsztynie

Program:

prof. dr hab. Wojciech Polak (UMK w Toruniu), *Geneza wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 roku*

Renata Gieszczyńska (Delegatura IPN w Olsztynie), *Środowiska i organizacje opozycyjne w byłym województwie olsztyńskim przeciwne wyborom z czerwca 1989 roku*

dr Piotr Kardela (Delegatura IPN w Olsztynie), *Medialne działania propagandowe strony opozycyjno-solidarnościowej na Warmii i Mazurach w czasie kampanii wyborczej do parlamentu 1989 roku*

Paweł P. Warot (Delegatura IPN w Olsztynie), *Propaganda partyjna w czasie Czerwca '89 na terenie województwa olsztyńskiego*

Adam Cherek (Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku), *Plakaty wyborcze z Lechem Wałęsą jako jedna z przyczyn zwycięstwa „Solidarności” w wyborach czerwcowych do parlamentu w 1989 roku*

dr Jacek K. Danel (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Zamościu), *Prezydent i Rząd RP na Uchodźstwie wobec „Okragłego Stołu” i wyborów parlamentarnych w PRL w czerwcu 1989 roku*

dr hab. Witold Gieszczyński (UWM w Olsztynie), *Konsekwencje społeczno-polityczne wyborów czerwcowych 1989 roku*

Konferencji towarzyszyła prezentacja książki IPN pt. *Między systemami. Społeczeństwo Polski północno-wschodniej wobec przemian ustrojowych 1989 roku*, praca zbiorowa, pod red. M. Markiewicz, A. Pyżewska, Białystok 2014

XI ogólnopolską konferencję
Między Barokiem a Oświeceniem
PARLAMENTARYZM
12–13 czerwca 2014 r. Olsztyn

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych i Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

12 czerwca

dr hab. prof. UMK Jarosław Poraziński (Toruń), *Literackie obrazy Sejmu Rzeczypospolitej XVI–XVIII w.*

dr hab. prof. AJK Andrzej Stroynowski (Częstochowa), *Zmiany metod walki parlamentarnej w XVIII wieku*

dr hab. Dariusz Makilla (Warszawa), *Sejmy w bezkrólewiu. Instytucja władzy najwyższej Rzeczypospolitej*

dr Robert Kołodziej (Wrocław), *Specyfika funkcjonowania sejmu Rzeczypospolitej w czasach Jana III*

Sesja I

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk (Olsztyn), *Mieszczanie na sejmiku generalnym Prus Królewskich*

dr hab. prof. UO Tomasz Ciesielski (Opole), *Udział hetmanów koronnych w sejmach w czasach Augusta III*

dr Henryk Palkij (Kraków), *Walne rady i sytuacje nadzwyczajne w praktyce parlamentarnej w okresie rządów Augusta II*

dr Agnieszka Szczaus (Szczecin), *Mówca doskonały według Wawrzyńca Mitzlera de Kolofa* (na podstawie „Nowych Wiadomości Ekonomicznych i Uczonych” z 1758 r.)

mgr Kinga Raczyńska (Częstochowa), *Szefowie Gabinetu Stanisława Augusta*

Sesja II

dr hab. Dariusz Rolnik (Katowice), *Meandry życia parlamentarnego w Rzeczypospolitej stanisławowskiej. Leonard M. Świeżykowski ostatni wojewoda podolski w świecie polityki*

dr hab. Witold Filipczak (Łódź), *Szlachta koronna wobec reformy sejmu w świetle instrukcji poselskich z lat 1778–1786*

dr Andrzej Korytko (Olsztyn), *Senatorowie Prus Królewskich na sejmach Władysława IV*

dr Jerzy Kielbik (Olsztyn), *Ignacy Krasicki i jego otoczenie wobec uchwał Sejmu Czteroletniego*

dr Mariusz Sawicki (Opole), *Kazimierz Jan i Benedykt Paweł Sapiehowie na sejmach za panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego*

mgr Aleksandra Ziober (Wrocław), *Jan Stanisław Sapieha – przyjaciel i faworyt Władysława Wazy?*

13 czerwca

prof. dr hab. Andrzej Kamiński (Poznań), *Wpływy polityczne Brandenburgii-Prus na sejmiku średzkim za panowania Jana III Sobieskiego*

dr Sławomir Augusiewicz (Olsztyn), *Rezydenci brandenburscy jako obserwatorzy sejmów Rzeczypospolitej w XVII w.*

dr hab. Aleksandra Skrzypietz (Katowice), *Parlamentaryzm szlachecki XVII wieku w opiniach wysłanników francuskich*

dr Barbara Krysztopa-Czupryńska (Olsztyn), *Parlamentaryzm szlachecki w oczach dyplomatów brytyjskich w I połowie XVIII w.*

mgr Marcin Mikusek (Wrocław), *„Owieczki złоторunne”. Percepcja francuskiego ustroju państwowego w oczach polskich elit epoki wczesnonowożytnej*

dr hab. Leszek Wierzbicki (Lublin), *Sejmiki deputackie w Koronie z lat 1669–1696*

dr hab. Michał Zwierzykowski (Poznań), *Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763 – uwagi wstępne*

dr Arkadiusz Stasiak (Lublin), *Wady senatu Rzeczypospolitej w wykładni Antoniego Popławskiego*

dr hab. prof. US Dariusz Nawrot (Katowice), *Ostatnia konfederacja generalna 1812 r.*

dr hab. Filip Wolański (Wrocław), *Ustrój Rzeczypospolitej w normatywnym dyskursie religijnym epoki saskiej. Wybrane aspekty*

dr Irena Makarczyk (Olsztyn), *Kazania sejmowe z czasów panowania Jana Kazimierza*

dr Jacek Szpak (Katowice), *Sejm Rzeczypospolitej i sejmik krakowski wobec klasztoru paulinów na Jasnej Górze w Częstochowie w XVII–XVIII w.*

dr Małgorzata Konopnicka (Zielona Góra) *Śląskie Towarzystwa Ziemskie jako forma działalności politycznej*

dr Danuta Bogdan (Olsztyn), *Początki zjazdów stanów warmińskich w XIV–XV w.*

konferencja międzynarodowa
I WOJNA ŚWIATOWA
W PRUSACH WSCHODNICH.
ROK 1914

26–27 czerwca 2014 r. – miejsce obrad:

Muzeum w Ostródzie, Zamek

pod patronatem

Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Burmistrza Miasta Ostróda

Organizatorzy:

Centrum Badań Wschodnich Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Zakład Historii XX wieku Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Muzeum w Ostródzie

Program:

26 czerwca 2014 r.

prof. dr hab. Jurij Kostjaszow (BFUP, Kaliningrad), *Prusy*

Wschodnie w kontekście rosyjsko-niemieckich stosunków

w przededniu I wojny światowej (Восточная Пруссия в контексте русско-немецких отношений накануне Первой мировой войны)

Tadeusz Baryła (OBN, Olsztyn), *Bałtyk i porty południowego Bałtyku w planach wojennych początków XX w.*

doc. dr hab. Algis Kasperavičius (VU Vilnius), *Litwa i Litwini w przededniu wojny światowej*

dr hab. Grzegorz Jasiński prof. UWM (Olsztyn), *Mazury i Mazurzy w przededniu I wojny światowej*

dr Rimantas Miknys, prof. Instytutu Historycznego LAN (Wilno) *Wojna w świetle dzienników Michała i Eugeniusza Romerów*

Rafał Będkowski (Olsztyn), *Olsztyn w sierpniu 1914 r.*

dr Zbigniew Kudrzycki (Rozogi), *Mieszkańcy pogranicza mazursko-kurpiowskiego wobec wybuchu wojny w 1914 r.*

otwarcie wystawy

„I Wojna Światowa w Prusach Wschodnich”

(organizator wystawy Muzeum w Ostródzie)

dr Valentin Mazec (Валентин Мазец), Instytut Historii Narodowej Akademii Nauk Białorusi, *Obcy poddani na ziemiach Białorusi w latach 1914–1916*

prof. dr hab. Giennadij Kretinin (Геннадий Кретинин) (BFUP, Kaliningrad), *Stosunki ludności cywilnej i władz wojskowych w Prusach Wschodnich w pierwszym okresie I wojny światowej w świetle współczesnej historiografii rosyjskiej, (Отношения гражданского населения и военных властей в Восточной Пруссии в начале Первой мировой войны 1914–1918 гг. в современной российской историографии)*

prof. dr hab. Wiktor W. Siergiejew (BFUP, Kaliningrad) *Wojna w Prusach: wojna monarchów, czy wojna narodów?*

dr Aleksandr A. Panczenko (Панченко Александр Аркадьевич), (Bagrationsk) *Powiat Preussisches Eylau w przededniu wojny światowej, (Округ Прёйсиш-Эйлау в начале Первой мировой войны)*

dr hab. Selim Chazbijewicz, prof. UWM (Olsztyn), *Tatarzy w armii rosyjskiej*

prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz (Olsztyn), *Wilno w pierwszym roku wojny światowej w świetle pamiętników i wspomnień*

dr Robert Kempa (Giżycko), *Pozycja Jezior Mazurskich w planach obronnych Prus Wschodnich*

ppor. dr Piotr Ochociński (CSzAiU, Toruń), *Artyleria na froncie wschodnim I wojny światowej*

dr hab. Jacek Szczepański (Muzeum Historyczne, Legionowo) *Garnizony 2 Armii gen. Aleksandra W. Samsonowa*

dr Tomasz Duchnowski (Pomorska WSzNS, Gdynia), *Działania VI korpusu Armii gen. Al. Samsonowa w Prusach Wschodnich w sierpniu 1914 r.*

27 czerwca 2014 r.

dr hab. Dariusz Radziwillowicz, prof. UWM (Olsztyn), *Walki w Prusach Wschodnich w sierpniu 1914 r. w świetle wspomnień gen. Augusta von Mackensena*

Irina Treń (Czerniachowski), *Insterburg w czasach I wojny światowej*

dr Uladzimir Liakhouski (BUP, Mińsk), *Życie codzienne społeczności prawosławnej w Białymstoku w 1915/1918 r.*

dr hab. Aleksander Smoliński, prof. UMK (Toruń), *Fotografia jako źródło do badań I wojny światowej*

dr hab. Janusz Hochleitner, prof. UWM (Olsztyn), *Elblążanie wobec I wojny światowej*

dr Jan Chłosta (TN, Olsztyn), *I wojna światowa we wspomnieniach Warmiaków i Mazurów*

dr Sławomir J. Maksymowicz (AP, Olsztyn), *Źródła do dziejów wojny światowej w zasobie Archiwum Państwowego w Olsztynie*

dr Emilia Figura-Oselkowska (UWM, Olsztyn), *Nekropolie wokół Tannenbergu – stan obecny*

dr Jarosław Centek (UMK, Toruń), *Potencjał militarny Prus Wschodnich w latach 1914 i 1934 – analiza porównawcza*

prof. dr hab. Walerij Galcow (BFUP, Kaliningrad), *Pierwsza wojna światowa w pamięci historycznej współczesnej Rosji. Akcent kaliningradzki*

KRZYSZTOF CELESTYN MRONGOWIUSZ

w 450 rocznicę urodzin

Olsztynek, 24 września 2014 Salon Wystawowym MBL-PE w
Olsztynku

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych i Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha
Kętrzyńskiego w Olsztynie

Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny w Olsztynku

Urząd Miejski w Olsztynku Zespół Szkół im. Krzysztofa C. Mron-
gowiusza w Olsztynku

Program:

Uczniowskie słowo o Mrongowiuszu (Zespół Szkół im. K. C. Mron-
gowiusza w Olsztynku)

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk, *Olsztynek w czasach Mron-
gowiusza*

prof. dr hab. Janusz Jasiński, *Mrongowiusz wobec Prus i Polski*

prof. dr hab. Norbert Kasperek, *Rola Mrongowiusza i Gizewiusza
w kształtowaniu polskiej myśli politycznej*

prof. dr hab. Andrzej Szmyt, *Mrongowiusz a Krzemieniec*

prof. dr hab. Józef Borzyszkowski, *Mrongowiusz a Kaszubi*

dr Jan Chłosta, *Przysłowia w słownikach Mrongowiusza*

prof. dr hab. Zenona Rondonańska, *Wiedza Mrongowiusza o ter-
minologii muzycznej*

mgr Anna Rondonańska, *Język religii w powszechnym życiu Ma-
zurów w XIX wieku*

**XVI konferencja z cyklu
„Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”.**

Prawo i bezprawie

Olsztynek, 28 października 2014 Salon Wystawowy MBL-PE
w Olsztynku

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku

Program:

prof. dr hab. Grzegorz Białuński (Olsztyn), *Prawo w walce z bezprawiem? Wehrgeld (główszczyzna) na ziemiach pruskich*

dr hab. Dariusz Makilla (Warszawa), *Prawo ludności pruskiej w państwie zakonnym w Prusach (XIII–XV w.)*

dr Alicja Dobrosielska (Olsztyn), *„Ius pruthenorum” – dotychczasowy stan badań nad prawem zwyczajowym Prusów*

mgr Joanna Sokal (Olsztyn), *Katalog kar według „Iura Pruthenorum”*

dr Seweryn Szczepański (Olsztyn), *Nie tylko prawo gościnności – staropruska ksenofania w praprzyczynie i reliktach*

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk (Olsztyn), *Kara i wina – olsztyńskie więzienie centralne w XVIII w.*

dr hab. Janusz Hochleitner (Olsztyn), *Wiejski system prawny w komornictwie olsztyńskim (do XVIII stulecia)*

dr Sławomir Augustowicz (Olsztyn), *Regulaminy wojska brandenbursko-pruskiego w połowie XVII wieku*

dr Jerzy Kielbik (Olsztyn), *Regulacje prawne dotyczące handlu w Prusach Książęcych (Magdeburskich) i na Warmii w XVII–XVIII stuleciu*

mgr Grażyna Czerniak, (Olsztyn), *Czarownice na Warmii w czasach nowożytnych*

mgr Rafał Borkowski (Olsztyn), *Przymusowy werbunek i porywanie ludzi do armii pruskiej w okresie II wojny śląskiej w świetle wybranych dokumentów*

dr Marek Jodkowski (Olsztyn), *Prawne regulacje dotyczące uposażenia duchowieństwa ewangelickiego na obszarze historycznej Warmii w XIX wieku*

prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz (Olsztyn), *Sądownictwo specjalne po 1945 r. Organizacja i orzecznictwo*

dr hab. Ryszard Tomkiewicz (Olsztyn), *Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym*

mgr Piotr Górny (Olsztyn), *Prawny aspekt stosowania wykrywaczy metali w poszukiwaniach zabytków archeologicznych*

SWOI I OBCY?

Jak powstawały miasta

– początki osadnictwa miejskiego w Prusach

Olsztyn, 20 listopada 2014 roku

Program:

dr Alicja Dobrosielska (OBN, Olsztyn), *Nie goście tylko gospodarze. Nie obcy tylko swoi. Prusowie w średniowiecznych miastach pruskich*

dr Jerzy Kielbik (OBN, Olsztyn), *Prawo chełmińskie a lokacje miast warmińskich*

dr Danuta Bogdan (OBN, Olsztyn), *Samorząd miejski Ornety*

dr hab. Izabela Lewandowska (UWM, Olsztyn), *O potrzebie edukacji regionalnej, czyli o tym jak uczyć o Warmii i Mazurach.*

Prezentacje uczniów zrealizowane w trakcie trwania projektu (Gimnazjum w Lubominie, LO w Ornece oraz LO w Lidzbarku Warmińskim)

Konferencja naukowa
z cyklu:
Olsztyńskie Spotkania Naukowe

13 lutego 2014 **prof. dr hab. Janusz Jasiński** (Olsztyn) *Z dziejów zbratania polsko-żydowskiego 1861-1864.*

20 lutego 2014 **dr hab. Filip Wolański** (Uniwersytet Wrocławski), „Kaznodziejstwo późnego baroku w staropolskim systemie komunikacji społecznej. Perspektywa historyka”.

14 maja 2014 **dr Anna Kołodziejczyk** (UWM, Olsztyn), „Administracja i eksploatacja zasobów wodnych Podlasia i zachodniej Grodzieńszczyzny w XV i XVI w”.

23 października 2014 **dr Seweryn Szczepański** (OBN w Olsztynie), *Nasz kochany Potrimpos” a „wielki spór między teologami archeologii” – czyli rzecz o wierzeniach pruskich i naukowej interpretacji pewnego zabytku*

12 grudnia 2014 **dr Robert Kołodziej** (Uniwersytet Wrocławski), Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana III Sobieskiego; po wystąpieniu prof. dr hab. Michał Zwierzykowski (UAM) przedstawił wydawnictwo *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*

Spotkania odbywają się w czwartki o godz. 10.00 w Ośrodku Badań Naukowych przy ul. Partyzantów 87 (sala 114)

Wydawnictwa OBN

1. Praca zbiorowa pod redakcją **Jerzego Kielbika**
Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie, Olsztyn, ss.192

Czasopisma

1. **Komunikaty Mazursko-Warmińskie** – Kwartalnik historyczny
Nr 1 2014 (283), ss. 1 –164

Biblioteka OBN

Kierownik: mgr Barbara Barczewska

Pracownicy: mgr Jolanta Bierula (zbiory specjalne),

Gromadzenie i opracowanie zbiorów

Wydawnictwa zwarte

W 2014 r. przybyło 367 wol.

Przybytki według sposobu nabycia:

kupno – 6 wol.

wymiana – 133 wol.

dary – 147 wol.

inne – 81 wol.

Stan w dniu 31 XII 2014 r.: 62 756 wol.

Na zakup książek wydano 544,45 zł.

Czasopisma

W 2014 r. przybyło 141 wol.

Czasopisma według sposobu nabycia:

kupno – 63 wol.

wymiana – 42 wol.

dary – 33 wol.;

inne – 3 wol.

Stan w dniu 31 XII 2014 r.: 24 284 wol.

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 3517,14 zł.

Udostępnianie

Biblioteka OBN była czynna dwa dni w tygodniu.

Czytelnicy

W bibliotece było zapisanych 86 czytelników.

Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 120 wol. książek i 55 wol. czasopism.

Czytelnia

Zarejestrowano 348 odwiedzin. W czytelni udostępniono 588 wol. książek, 601 wol. czasopism.

Wymiana

Wymianę prowadzono z 16 instytucjami polskimi i 6 zagranicznymi.

Prace biblioteczne

Biblioteka uczestniczyła w akcji Odjazdowy Bibliotekarz.

Barbara Barczewska przygotowała czasopisma oraz książki z księgozbioru Michała Kajki do zeskanowania na stałą wystawę w muzeum poety w Ogródku. Przygotowała listę czasopism do digitalizacji dla Pracowni Regionalnej i Informatorium Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie.

Udzielała informacji bibliograficznych i bibliotecznych (w tym telefonicznych oraz drogą elektroniczną). Zrobiła redakcje wydawnicze trzech publikacji.

Sprawozdanie z ważniejszych prac wykonanych w zbiorach specjalnych: Jolanta Bierula

Ze zbiorów specjalnych skorzystały 162 osoby, wykorzystano 501 vol.

Zanotowano znaczny spadek wpływów do Zbiorów Specjalnych.

Do zbiorów specjalnych przybyły 4 nowe tytuły czasopism.

Kontynuowano prace porządkowe w zbiorze rozsypów (archiwalia, zdjęcia) – porządkowanie, nadawanie właściwego układu, identyfikacja nieopisanych fotografii

Przygotowanie listy dubletów NSZZ „Solidarność”

Przesłanie informacji wraz z katalogiem prasy regionalnej oraz kata-

logiem okresu "Solidarności" zgromadzonych w Zbiorach Specjalnych do Archiwum Przełomu (Senat RP).

Wykonywano uzupełniające prace katalogowe.

Udzielano informacji telefonicznych i pocztą elektroniczną na podstawie zbiorów własnych i innych źródeł informacji.

Pomoc przy przygotowaniu materiałów do strony internetowej o prof. Józefie Burszcie (UAM Poznań)

Przygotowanie materiałów ze spuścizny Michała Kajki na stałą wystawę do Muzeum Kajki w Ogródku (luty 2014 r.)

Przygotowanie materiałów ze Zbiorów Specjalnych na wystawę na uroczystą LIV sesję Rady Miasta (4.06 2014 r.) z okazji 25 rocznicy pierwszych, częściowo wolnych wyborów do polskiego Sejmu i Senatu.

Wykład dla studentów dr hab. Izabeli Lewandowskiej na temat polskiego dziedzictwa kulturowego zachowanego na Białorusi.

Uczestnictwo w XXII Europejskich Dni Dziedzictwa 2014. Dziedzictwo – źródło tożsamości. Przygotowanie wykładu z prezentacją multimedialną *Pamięć Kresów Wschodnich w twórczości Melchiora Wańkowicza i Józefa Drozdowicza*.

Udział w audycji o Emilii Sukertowej-Biedrawinie autorstwa Ewy Zdrojkowskiej w Radiu Olsztyn, styczeń 2014 r.

Przygotowanie materiałów ze zbiorów o Pantomimie do programu TVP Olsztyn (J. Wilengowska)

Opublikowane:

Osady wojskowe w gminie Łużki, powiat dziśnieński, woj. wileńskie, Kresowe Stanice: biuletyn Stowarzyszenia Rodzin Osadników Wojskowych i Cywilnych Kresów Wschodnich, 2014 nr 1, s. 156–171

Jakież to smutne [artykuł o odpominaniu polskiej historii na dzisiejszej Białorusi], *Debata*, 2014, nr 11.

**Ośrodek Badań Naukowych
im. Wojciecha Kętrzyńskiego**
ul. Partyzantów 87, 10-402 Olsztyn
tel. 089 5276618, fax. 089 5276619
www.obn.olsztyn.pl, e-mail: sekretariat@obn.olsztyn.pl